

Újabb parkosítások

A Szegedi Kertészeti Vállalat az idei nagy parkosításokat már az első fél évben elvégezte. Ebben az évben virágosította a Püspök utcai két, az Ogyessza körüli három új épület szabad térségeit, a Petőfi Sándor sugáruki bölcsőde és lakótömb környékét és a Felső Tisza-partot.

Megkezdték a Kossuth Lajos sugáruki és Eszperantó utca sarkán épült szövetkezeti lakóházak előterének beültetését, s hamarosan sor kerül az orvosgyógyászati diákszálló és a gyermekklinika közötti park építésére. Ez 400 ezer forintba kerül és medence, szökőkút, szobor is ékesíti.

Bezárták kapuikat a nyári úttörőtáborok

Rövidesen vége a vakációnak, kezdődik újra a tanítás. A nyári úttörőtáborok bezárták kapuikat. A *partások felszedték sátraikat, s a kellemes nyári szünidő után szellemileg felfrissülve, fizikailag megerősödve és sok élménnyel gazdagodva hazatértek.*

Előzetes számítások szerint a nyári hónapokban a Balatonnál és az ország más vidékein mintegy 150 ezer fiú és lány töltötte 2500 sátor-táborban a nyári vakációt. A nyári hónapokban vidékről több úttörőcsapat látogatott a fővárosba is.

Megkezdődött a színházi bérletezés

„Vándorbérletek” a termelőszövetkezeti tagoknak

Az új színházi évad csak szeptember végén indul az Ivan Szuszanyin díszelőadásával, de a Szegedi Nemzeti Színház szervező irodája már megkezdte a közönségszervezést a bérletezéssel. Az üzemi közönségszervezők és a színház szervezői a szegedi üzemekben, intézményekben és a környékbeli községek termelőszövetkezeteiben gyűjtik az igényeket, hogy idejében eljusson a bérlet a közönséghez. A munka csak néhány nappal ezelőtt kezdődött meg máris azt a tájékoztatást kaptuk, hogy

a szegedi színházi bérlet háromnegyed része megtartja megszokott helyét a színházban,

azaz az új évadban is bérletet vált. Számos színházlátogató azonban jobb helyre kíván bérletet váltani.

A színház ideai érdekes műsora egymagában is felfokozta az érdeklődést és már most is érezhetően növelni fogja a bérletezők számát.

Nagyon sok üzemi dolgozó vált új bérletet,

főképpen a kenderfonógyárban, a ruhagyárban és a paprikafeldolgozó vállalatnál.

A termelőszövetkezetek

dogozói idén először váltanak csoportosan színházi bérletet. Számukra a Szegedi Nemzeti Színház szervező irodája

külön kedvezményt is nyújt: úgynevezett „vándorbérletet” hoz forgalomba.

Ezek igénybevételét nem kötik személyekhez, így a szövetkezet tagjai egymásnak átadhatják őket, aszerint, hogy kinek lesz ideje a munka mellett színházba menni. Az új forma máris népszerű,

különösen Rózsán és Tiszaszigeten érdeklődnek iránta a szövetkezeti tagok.

Idén is alkalmazták a bérleti rendszert a Kamaraszínházban, olyformán, hogy minden bérlettulajdonos négy darab szelvényt kap, s ezek mindegyikére 15 százalékos kedvezményrel válthat jegyet bármelyik kamaraszínházi előadásra.

Miután a Szegedi Nemzeti Színház művészei visszatérnek szabadságukról, több üzembe és termelőszövetkezetbe ellátogatnak, találkoznak a munkásokkal és dolgozó parasztokkal és e találkozon rögtönzött műsorokkal szórakoztatják őket.

Medikus szövő, JURÁTUS VASÖNTŐ

Az üzemi ösztöndíjak, levelező tagozatok kihasználásáról

Szakemberből sosem elég. Főleg akkor nem, ha kevés van belőlük. Márpedig Szegeden egyelőre még nem lehet Tiszát rekeszteni velük, örülhet az a gyár, melynek egyáltalán van elég mérnök vagy közgazdász. Sajnos itt nálunk egyik sem terem, köztudomású, hogy Budapesten számszerint is, aránylag is több közép- és felsőfokú végzettségű szakember dolgozik az üzemekben, mint vidéken.

Elszalasztott lehetőségek

Kevés alkalom nyílik arra, hogy új szakemberhez jusson egy-egy gyár. Az a lehetőség, hogy üzemi ösztöndíj segítségével munkásfiatalkat küldhetnek egyetemre vagy főiskolára, ha élnék vele, mégpedig hasznosan élnék vele, némileg enyhíthet a hiányon.

Az Újszegedi Kender, Lenzszővő Vállalatnál három mérnök dolgozik csupán, két vegyész és egy gépész. Viszont hat ösztöndíjasuk van. Kettő új, s ezek a műegyetemre fognak járni, de a régi nyolc orvostanár tanár lesz. Hogy ez nem egészen helyes; hogy ez nem felel meg az üzemi ösztöndíj céljának, könnyen belátja az is, aki nem ismeri pontosan az újszegedi szövőgyár körülményeit.

A Szegedi Cipőgyárban öt fiatalember számára tudnak tanulási lehetőséget biztosítani ösztöndíj által. Mivel a cipőiparban mérnökképzés nincs belföldön, mind az öt technikumra járnak. Korábban egy dolgozó — hasonlóképpen az újszegediekhez — tőlük is tanár lett. A különbség a két eset között mégis kézenfekvő. Újszegeden mindaddig elszalasztották annak lehetőségét, hogy saját maguk számára szakembert neveljenek, a cipőgyárban nem.

Célszerűbben!

Ha Újszegeden is csak egy, vagy legfeljebb két ember számára biztosították volna, hogy orvos, vagy tanár le-

gyen, és a többi jelentkezőt már régebben is úgy választják ki, hogy azokból mérnök, esetleg közgazdász váljék, nem szólhatnánk egy szót sem. Hiszen jó az, ha a termelésből kikerülő munkásfiatalok számára is megnyitják az üzemek az orvosi és a tanári pályát.

Egy másik eszköz volna a »házi« szakemberképzésre, utánpótlásra a technikumokban és egyetemeken felállított levelező tagozatok kihasználása. De kizárólag csak erre a célra! A gyakorlat azonban mást mutat. A műszaki végzettségű dolgozók ahelyett, hogy igyekeznének megszerezni bizonyítványuk vagy oklevelük mellé a közgazdasági képzettséget — mely ma már szinte elengedhetetlen kelléke a korszerű üzemvezetésnek —, a legjobb esetben jogászknak mennek. A vasöntőben tanuló jogász segédmunkással együtt már három szakértője lesz ebben az üzemben törvényeinknek, de kohómérnök csak egy akad, és senki sem tanul műegyetemen.

Mérnökök, közgazdák kellene

A példákat még lehetne bőven sorolni, de szaporításuk a lényegben mitsem változtatna. Az, hogy olyan sokan tanulnak a jogi karon — nemcsak üzemi dolgozók, hanem például a tanácsipari és kereskedelmi osztályának munkatársai közül is — persze annak tudható be, hogy az helyben van, míg a műegyetemre, közgazdasági egyetemre, számviteli főiskolára száz kilométereket kell utazni, a tanulás sok időt vesz igénybe, fűrészt és költséges.

Mégsem szabad belenyugodni a jelenleg kialakult helyzetbe. Meg lehet és meg is kell találni az üzemeknek azt a módszert, mely — ha nem is tömegével — biztosítja számukra az új szak-

embereket. Bizonyára nem kis áldozatvállalásába kerül a cipőgyárnak és két dolgozójának, hogy üzemi ösztöndíj segítségével szerezték meg mérnöki diplomájukat. Igaz, »csupán« gépészek, de ugyan nem sok szegedi üzem büszkélkedhet egyszerre két gépészmérnökkel!

Senki sem vitatja, hogy sok orvosra, sok tanárra, sok jogászra van szükség. Szolgálatuk felbecsülhetetlenek, de csak a maguk helyén. Az iparban elsősorban mérnökök, közgazdák kellene, sokan, nagyon sokan.

Még itt, Szegeden is!

Fehér Kálmán

„Mint tavasz évszak a növényvilágot...”

Százhusz éve nyílt meg az első magyar ipari kiállítás

A nemzetközi hírnevet szerzett budapesti ipari vásárokhöz szokva talán meglepő tényként hat, hogy mindössze százhusz éve rendezték meg hazánkban az első ipari kiállítást: 1842. augusztus 25. volt megnyitásának napja. Vasárnapra már 1200 látogató kereste fel, ami azt jelenti, hogy a fiatal magyar ipar az osztrák ipar nyomozó főlényével szemben is elnyerte a közönség tetszését, támogatását.

Kossuth hírlapja az esemény jelentőségének megfelelően vezércikkben foglalkozott az iparmű-kiállítással. Látva a hazai ipar kitűnőségét, megállapítja, hogy megfelelő buzdítás, ottalalm s méltánylat mellett maga is előállíthatná azokat az iparcikkeket, melyek behozatala miatt az ország évente 60 milliót veszít. De a törvényes segítséghez, a védővám bevezetéséhez még az is kellenie, hogy — szó szerint idézzük — »divattal legyen dícsőségnek tartani a honi gyártmányt.« Bizony, még

manapság sem »divat« mindig úgy becsülni azt, amit a magyar ipar állít elő, mint a külföldié.

Pedig a szocialista magyar iparnak már rangja van a világban, még csak azt is nehéz lenne felsorolni, hogy a szegedi gyárak hány és hány országba exportálják árucikkeiket. S jó szokássá lett az ipar régi és legújabb termékeit évente rendre felsorakoztatni — igaz, már nem a Vigadóban, hanem a budapesti Városliget tágas tererein és csarnokaiban — sőt ide hívjuk a külföldi üzletheleinket, barátainkat és azokat is, akikkel egyébként nem mindenben értünk egyet: vessük össze, ki hogyan áll, versenyezzünk, kereskedjünk.

»A békéről mondani szokták — írta Kossuth —, hogy mint a tavasz évszaka a növényvilágot, úgy ideje elő ipart, szorgalmat.« Mi így mondjuk: béke kell, s a békés gazdasági versenyben mutatjuk meg egymásnak, ki mire képes...

F. K.

VADÁSZ FERENC:

AZ ÖRVÉNY

Uisszanéz

TANULMÁNYOZOM KELET-MAGYARORSZÁGOT, FŐNÖK!

(28)

Leslie Stark leveléből kiderül: Karl hajdan fiatal néptanító volt Schweidnitzben, Alsó-Sziléziában. Náci-propagandista. Aztán unterschahtführer lett az SS-ben. Ez szakaszvezetői rangot jelentett. Ezzel lett a dörnhaui koncentrációs tábor parancsnoka, élet és halál ura. A Gross Rossen-i táborban sajátította el a legeredményesebb népirtási módszereket. Dörnhauban hadifoglyokat gyilkolt, majd kényszermunkákat. Műve lengyel területen, a három-négyezer lakosú Rudolfswaldau falu mellett egy dombon található, nem messze a kisvárostól, amelyet a németek Wüstegiersdorf-nak hívtak. Fenyőfákkal övezett tisztáson több tömegsír rejtőzik ott egymás mellett. Ezeket a mai napig sem tárták fel. Tartalmuk: tizenegyszer halott. Közülük — a varsói intézet kimutatása szerint — mintegy háromszor kelet-magyarországi zsidó vallású deportált, akik agyonverték, halálra éhezettek, Karl Fischer vezényelésevel.

Parancs érkezett: nagy gyakorlatra megyünk, készüljünk. A Szanboku-szigeteket tippejlük északra, vagy délen Izsigákra. Az is lehet, hogy Nafa irányába megyünk, vagy talán Iburiba, ahol a romok alatt Ryukyu hajdani királyai nyugszanak. A mi csoportunk élére egy kapitány került. A sziajszitól jött. Nem katona, hanem hirszerző.

Kolthay megkérdezte: »Tudsz már valamit Nyiregyházáról, Szaboles megyéről?«

— Most már tudok — mondtam meggyőződéssel. — Sok téli almát természetnek. Behatóan tanulmányozom Kelet-Magyarországot, főnök.

Vége egy kedvemre való gyakorlat. Jó volt kiszabadulni ebből a hálóteremnek gúnyolt egérfogóból, ahol én alszom a legfelső ágyban. Tölem jobbra Valentin lakik. Ez mit keres itt? Érthetetlen. Tizedes volt a határőrségnél, bizonyosan kiérdemelte a kommunistáktól a két világháború csíkot. Kutyával járta a nyomsvót. A járörpa-

rancsnok úr határsértők után szimatolt. Elképzelem, amint bőszen ellenőrzést folytatott a nemzetközi gyorsan. Éjszakai portyáin, ki tudja, hány menekült fogott el ez a kiváló rajparancsnok.

A harmadik ágy üres. Az Sinkóé volt. A negyedik Seres Andrásé. Beszélhetnek, amit akarnak, mérget vennék rá, hogy kommunista még ma is. Néha olyan érzésem van, hogy itt még inkább az lett. A másik szélen az ötödik ágy Vándoré. Ez szegény feje tisztára bolond. Szerintem kényszerképzetei vannak. Problémáik: afféle lelki válság állapotában él. Leleki válság az SVD-ben?! Röghögnöm kell. Megboldogult szomszédja, aki után üresen maradt a hatodik ágy, bezzeg nem volt érzékeny lelkiülvő. Mintha halálán a hangját: »En, ha éppen tudni akarjátok, a myflovererek közül való vagyok.« Tényleg, Sulyok Berci az első disszidens csoporttal érkezett Amerikába, mint az egykori angol települők, az államalapítók azon a bizonyos Myfloveren. A főnök szakállas kedvence, a gellérthegyi huli-gán. Aligha hiszem, hogyha Eisenhower ismerte volna őt, a Vácról szabadult »Döngölőt«, elmondta volna, hogy »Kivételt kell tennünk velük, módot találni arra, hogy gyorsan és zökkenőmentesen leljenek Amerikában második hazájukra ezek a sokat próbált és szenvedett magyar szabadságharcosok. Büszkék leszünk rá, ha nemzetünk fiainak mondhatjuk őket.«

Vándor pszichoanalízist készített önmagáról, miközben mellettem kúszott a dzsungelben. Négyünkön kívül hat ismeretlen yenki fickó volt a csoportunkban. Egyikünk sem tudta, honnan szalasztották őket. Karjukon a jelzés: égszínkék alapon pálmafalevél, kard és öt cikázó villám. Ok is svájcsapkát viseltek. Mondom: kedvemre való muri volt. A hat amerikai közül kettő magyar származású lehetett, mert megértettek valamit abból, amit egymás között beszélünk. Dicsékedtek, hogy parancsnokaik »perfekt magyaroknak« tartják őket. A többi négy valami kevert szláv nyelven beszélt. Orosz, szerb, cseh szavakat hadartak össze-vissza. Volt közöttük egy, akiből kiszedtem, honnan származik a tudománya: szülei valahonnan Nagybecskerek mellől vándoroltak a háború előtt Amerikába.

Mi négyen, a főnök utasítására, civil maskarába bújtunk. Az én holmimban akadt egy zippzárás, dohány színű cowboynadrág. Az indiánok viseltek ilyet a Fort Bragg közelében levő kisvárosban, ahova a táborból kijártunk. Ott vásároltam. Szükség volt rá, mert nem nagyon volt ajánlatos egyenruhát hordani. Az amerikaiak úgy kezelik az indiánokat, akik földműveléssel, halászattal foglalkoznak, akárcsak a négereket. Az indiánok gyűlöltek bennünket. Tartottunk tőlük. De ha alkalom kínálkozott, szívesen loptunk a közelükbe, mert a lányai szépek. Gyakran láttuk az indián férfiakat tollas fejdísszel. Főnökük, a chiefy, teljhatalommal rendelkezik és ítélkezik köztük sa-

ját törvényeik alapján. Ránk általában futyultak, de az, aki kihívóan viselkedett, örülhetett, ha megúsza ép bőrrel.

Egyszóval cowboynadrágba bújtam és pulóverbe. Vándor Pityu nyakkendőt kötött, mintha valamelyik írótlárság felolvasó ülésére készült volna. A főnök számtáblát adott mindegyikünknek, négy számjeggyel. Az enyém 3001-es volt. Kevés felszerelést kaptunk, s még kevesebb élelmet. Éles tölténnyel csak vadat lőhetünk. Anélkül felkoptott volna az állunk. A harmadik napon — addig csak piros tablettákat dobáltunk a kútba és víztárolókba: ez azt jelentette, mintha megmérgeztük volna —, rajtaütöttünk a tengerészgyalogosok hadtápján. Ez volt a parancs. Persze, a konyhára vetettük magunkat. Legelőször az örök semmisítettük meg. Azaz megkötöttük őket, betömöttük a szájukat. Utánuk a konyhaszemélyzet következett. Velük is elbántunk. A parancsnoki sátorból a felvonulási terveket kellett megszerezni, éppen úgy, mintha igazi elenséggel álltunk volna szemben. Nem babra ment a játék, mert ha elkaptak volna bennünket...

De szerencsére mi kaptuk el őket. Nem vettük komolyan a dolgot, azt hitték, játszadozunk. Másnap aztán, amikor jól kiéheztettük őket, belakhattak sós hallal. Megkötözve élvezték a tűző napot. Nem kaptak vizet. Másnap elengedték őket, mert kiderült: hiába erőlködünk, nem náluk voltak a felvonulási tervek.

A legbravúrosabb akcióra ezután került sor. Azt a parancsot kaptuk, hogy tízen hatoljunk be az egyik repülő-térre, s fogjuk el az amerikai tiszteteket. Marha jó móka volt. Úgy pipáztattak szétvetett lábakkal, úgy terpeszkedtek a fotelokban, mintha otthon lettek volna Detroit-i, vagy Manhattan-i házuk szalonjában. »What happened boys?« — bámultak ránk meglepetten, amikor a kézigránátokat helyettesítő robbanó tölteteket közéjük hajigáltuk. A pokoli füstben és ricsajban szépszerével foglyul ejtettünk huszonkét tisztet és pilótát. Hiába tiltakoztak. Frank és Róbert értettek az ilyesmire. Tíz perc se telt bele, valamennyiüket magunkkal vittük a közeli erdőbe. Az öröket, akik észrevettek bennünket, itt is megkötöttük és elhallgattattuk szépszerével.

Az erdőben — jó messzire a repülőterétől — drótkerítéssel körülvett tisztás várt a foglyokra. Ezt a miénk jóelőre elkészítették. A ketrec mind a négy sarkában hangszó volt: fülsiketítően harsogták a legújabb bugivigit. Hajadonfótt ültek a napon. Fenyegettek bennünket. Káromkodtak: ezért fizet benneteket a Pentagon, hogy ilyen disznóságot csináljatok? Néhány óra múlva hozzáfoghattunk a kikérdezésükhöz.

Melyik alakulatnál szolgálnak, mi a beosztásuk, hol fekszik az elhelyezési területük, hogyan néz ki a fegyverzetük, általában milyen bombákat szállítanak? — ilyen és hasonlóak voltak a kérdéseink.

(Folytatjuk)